

Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference,
která se konala u příležitosti dvousetého výročí
bitvy u Slavkova

Praha, 28. – 29. listopadu 2005

Hlavní pořadatel: Francouzský ústav pro výzkum ve společenských
vědách (CEFRES)

Spolupořadatelé: Akademie věd České republiky

Historický ústav AV ČR

Velvyslanectví Francouzské republiky v ČR

Federální ministerstvo zahraničí Švýcarska

K-14. - h - 24

JAKOU EVROPU OHLAŠOVALA BITVA U SLAVKOVA ?

Editoři

Svatava Raková – Christian Lequesne

Historický ústav AV ČR

Praha 2006

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO

Christian Lequesne	7
Svatava Raková	8

HISTORIOGRAFIE Z VÍCE POHLEDŮ: JE 19. STOLETÍ PRO HISTORIKY STÁLE ZAJÍMAVÉ ?

Jacques Revel	
Jedno datum a jedno století	13
Zdeněk Beneš	
Minulost a přítomnost 19. století	20

STÁTY A VZTAHY MEZI MOCNOSTMI

Dušan Uhlíř	
Vojenská moc v průběhu napoleonských válek	31
Victor Monnier	
Švýcarská mediace	41

MYŠLENKY A CIRKULACE INTELEKTUÁLNÍCH MODELŮ

Miroslav Hroch	
Národy na rozhraní věku	59
Anna Grześkowiak-Krwawicz	
K modernímu státu. Ideje lidských práv a konstituce ve „starých republikách“; případ Polska	73
Milena Lenderová	
Slavkov a ženský boj?	88
Svatava Raková	
Francie a Spojené státy americké: devatenácté století ve stínu dvou revolucí	100

ISBN 80-7286-097-6

© Historický ústav, Praha 2006

DEMOGRAFIE, EKONOMIE A SPOLEČNOST

Eduard Maur	
Počátky demografického přechodu v Evropě	125
Jiří Musil	
Proces urbanizace v Evropě	138
Jürgen Schlumbohm	
Proměny venkova	152
Zdeněk R. Nešpor	
Křesťanské lidové zvyky a obyčeje na příkladu českých zemí	162
Lena Korba-Novotná	
Význam Napoleonova vítězství u Slavkova pro židovské obyvatelstvo v Evropě	183

INOVACE, VĚDA A TECHNIKA

Anna Matalová – Jiří Sekerák	
Proměny biologie v kontextu rozvoje přírodních věd 19. století	201
Dmitri A. Bajuk	
Ruská renesance v 19. století: import evropských vědeckých poznatků a humanistických myšlenek	212

ZÁVĚREČNÉ SLOVO

Milan Hlaváček	229
----------------------	-----

SEZNAM AUTORŮ	233
---------------------	-----

ÚVODNÍ SLOVO

Prof. Dr. Christian Lequesne
ředitel CEFRES

Když mi francouzský velvyslanec v České republice předložil návrh na uspořádání konference v CEFRES u příležitosti dvoustého výročí bitvy u Slavkova, moje reakce byla okamžitě kladná, nicméně zahrnovala důležitou podmínku. Totiž aby tato konference nebyla pouhým připomenutím výročí bitvy, ale aby dávala prostor pro zamyšlení nad uspořádáním Evropy na počátku 19. století, nad evropskými státy, jejich společnostmi a jejich mezinárodními vztahy. Tento přístup dával možnost bitvu u Slavkova považovat za určitou „záminku“ směřující k chápání historie v širších souvislostech a rychle získal pochopení francouzského velvyslance, představitelů Akademie věd České republiky, obzvláště doc. PhDr. Lýdie Petráňové, CSc., i vědeckého výboru, který připravoval program konference. Při této příležitosti vyjadřuji poděkování jeho členům: prof. PhDr. Petru Horákovi, CSc., prof. PhDr. Eduardovi Maurovi, CSc. a PhDr. Martině Ondo-Grečenkové.

A tak se ve dnech 28. a 29. listopadu 2005 ve spolupráci Akademie věd České republiky a CEFRES uskutečnila v Praze mezinárodní konference za účasti nejlepších evropských univerzitních profesorů, ať již z Francie nebo z České republiky, ale také z Německa, Polska, Ruska a Švýcarska. Různé vědní disciplíny, samozřejmě historie, ale také právo, demografie a sociologie, poskytly možnost rozvinout hlubokou reflexi zaměřenou na čtyři tematické bloky: systém diplomacie, přenos a šíření myšlenek a intelektuálních modelů, vývoj demografie a ekonomie a konečně vědění a technické inovace na začátku 19. století.

Jsem velice šťasten, že příspěvky z této konference vyústily díky práci Historického ústavu Akademie věd České republiky a mimořádné vstřícnosti její ředitelky, prof. PhDr. Svatavy Rakové, CSc., v předkládanou publikaci.

V porovnání s jinými akcemi, které se konaly u příležitosti dvoustého výročí bitvy u Slavkova, klade tato vědecká publikace důraz na celkový kontext bitvy a na její význam, který nutně nemusí být shodný pro Francouze, Čecha, Rakušana nebo Rusa. Ale právě proto, že dnes nás spojuje náš společný